

Sygn. akt. III RC 20/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2016 r.

Sąd Rejonowy w Olkuszu, Wydział III Rodzinny i Nieletnich

w składzie:

Przewodniczący: SSR Barbara Halamus- Dyląg

Protokolant: sekretarz Anna Barczyk

po rozpoznaniu w dniu 19 października 2016 roku w Olkuszu

na rozprawie

sprawy z powództwa C. B.

przeciwko J. B.

o uchylenie obowiązku alimentacyjnego

I. Oddala powództwo;

II. Zasądza od powoda C. B. , PESEL: (...) na rzecz pozwanej J. B. , PESEL: (...) kwotę (...), 00 (tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć) złotych, w tym należna stawka podatku od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu ,

III. Obciąża pozwanego w sprawie kosztami sądowymi i uznaje za pobrane w całości.

Sygn. akt III RC 20/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 20 stycznia 2016 roku C. B. wniósł przeciwko swojej byłej małżonce- J. B. o uchylenie obowiązku alimentacyjnego orzeczonego wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 23.10.2012 roku, sygn. akt XI C4121/11. Powód wniósł także o zasądzenie na jego rzecz od pozwanej kosztów postępowania.

W uzasadnieniu powód wskazał, że został obciążony obowiązkiem alimentacyjnym na mocy wyroku rozwodowego. Świadczenie na rzecz pozwanej wynosi 500 złotych miesięcznie. Obecnie pozwana nie znajduje się w niedostatku, otrzymuje pomoc społeczną. Powód natomiast posiada liczne schorzenia, koszty jego utrzymania rosną, w codziennych czynnościach potrzebuje pomocy osoby trzeciej.

W odpowiedzi na pozew J. B. wniosła o oddalenie powództwa.

W uzasadnieniu wskazała, że posiada orzeczenie o niepełnosprawności, jest osobą schorowaną, pozostaje w niedostatku.

W toku rozprawy strony podtrzymały swoje stanowisko. Powód sprecyzował, że wnosi o uchylenie obowiązku alimentacyjnego z dniem wniesienia pozwu. Strona pozwana wniosła o zasądzenie na jej rzecz od powoda kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

C. B. i J. B. zawarli związek małżeński 11 października 1975 roku w T.. Małżeństwo to ustało wskutek orzeczenia rozwodu wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 23 października 2012 roku, sygn. akt XI C 4121/11, z winy obu stron. W punkcie II wyroku pozostawiono zasądzoną przez Sąd Rejonowy w Olkuszu, wyrokiem z dnia 28 lipca 2011 roku, sygn. akt III RC 215/11, kwotę świadczenia alimentacyjnego od C. B. na rzecz J. B. na dotychczasowym poziomie 500 złotych miesięcznie.

J. B. w toku postępowania o rozwód podała, że nikt nie pomaga jej finansowo, jedynie dzięki alimentom uzyskiwanym od męża jest w stanie zaspokoić swoje podstawowe potrzeby, posiada rentę socjalną w kwocie około 570 złotych. C. B. przed Sądem Okręgowym w Krakowie nie kwestionował żądania J. B. w zakresie alimentów, zgadzając się na pozostawienie ich na dotychczasowym poziomie 500 złotych.

okoliczności bezsporne , akta sprawy Sądu Okręgowego w Krakowie sygn.XI C

(...).

C. B. ma 83 lata, posiada orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w związku z chorobami układu kostnego. Wymaga pomocy czasowej i wsparcia w samodzielnym funkcjonowaniu i prowadzeniu gospodarstwa domowego, bowiem nie może dźwigać ciężkich rzeczy. Nie wymaga całodobowej opieki osoby trzeciej.

dowód: kserokopia orzeczenia o stopniu niepełnosprawności- k. 10, 11 ,

kserokopie zaświadczeń lekarskich- k. 18 ,przesłuchanie C. B.- k. 104.

C. B. jest rencistą, miesięcznie otrzymuje z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych świadczenie z tytułu renty, emerytury oraz dodatku pielęgnacyjnego. Ze świadczenia tego, po potrąceniu alimentów na rzecz pozwanej, otrzymuje netto kwotę 1895,09 złotych. Nie korzysta ze świadczeń pomocy społecznej.

dowód: kserokopie pism z ZUS- k. 45, 46 , przesłuchanie powoda C. B.- k. 104

W skład majątku C. B. nie wchodzi żadne oszczędności, wierzytelności, papiery wartościowe. Jest on natomiast właścicielem nieruchomości zabudowanej domem mieszkalnym wraz z pomieszczeniami gospodarczymi. Płaci koszty utrzymania domu, w którym zamieszkuje , wydatkuje na ten cel następujące kwoty: 71, 97 zł tytułem opłat za energię elektryczną, 35,07 złotych tytułem opłaty za telefon, 11 złotych tytułem opłaty za wywóz śmieci, 64, 73 zł tytułem opłaty za wodę i odprowadzenie ścieków. Rocznie uiszcza także podatek od nieruchomości w kwocie 187 złotych. W roku 2016 był obowiązany do uregulowania niedopłaty za energię elektryczną w kwocie 413, 29 złotych. C. B. ponosi także koszty zakupu opału, butli gazowej do kuchenki, lekarstw (około 120 złotych) i własnego wyżywienia. Nie ma nikogo na utrzymaniu, zamieszkuje samotnie. Średnio jego miesięczne wydatki na wskazane wyżej opłaty, wyżywienie i lekarstwa wynoszą około 1.000 złotych.

dowód: kserokopie rachunków i faktur- k. 12, 13, 14, 15 , kserokopia decyzji w sprawie podatku od nieruchomości- k. 16 , kserokopia rozliczenia za energię elektryczną k. 17 , przesłuchanie C. B.- k. 104

W 2008 roku C. B. poniósł koszt napraw i remontu domu, w którym mieszka. Od czterech lat C. B. pomaga za wynagrodzeniem, w prowadzeniu gospodarstwa osoba trzecia, która przychodzi do niego w tym celu trzy razy w tygodniu.

dowód: kserokopie faktur k. 19-22 , przesłuchanie C. B.- k. 104

J. B. ma 85 lat, posiada orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, która datuje się od dzieciństwa i powoduje, że J. B. jest osobą wymagającą stałej lub długotrwałej opieki innej osoby- ma ograniczoną zdolność do samodzielnej egzystencji. Pozostaje w stałym leczeniu w związku m.in. ze schorzeniami kardiologicznymi.

dowód: kserokopia orzeczenia o stopniu niepełnosprawności- k. 64 , kserokopie zaświadczeń lekarskich- k. 67v , przesłuchanie J. B.- k. 104v-105

J. B. nie posiada żadnego znacznego majątku. Jej jedynymi źródłami utrzymania są alimenty od C. B. w kwocie 500 złotych miesięcznie oraz renta socjalna z ZUS w wysokości 644,63 złotych miesięcznie. Otrzymuje także zasiłek pielęgnacyjny w kwocie 153 złote. Jednorazowo uzyskała w 2016 roku zasiłek celowy w kwocie 700 złotych na zakup opału. Pozwana zamieszkuje w części domu, zajmując jeden pokój, bez łazienki, jedynie z toaletą. J. B. ponosi następujące miesięczne koszty utrzymania mieszkania: 15 złotych opłaty za wywóz odpadów, 79- 95 złotych opłaty za wodę, 55 złotych opłaty za energię elektryczną, 250 złotych za opał. Nadto rocznie J. B. wydatkuje kwoty 30 złotych za usługę kominiarską, 90 złotych podatku od nieruchomości.

dowód: kserokopie rachunków i faktur- k. 67, 69- 72, 85 , kserokopia decyzji w sprawie podatku od nieruchomości- k. 79 , dowód wpłaty podatku od nieruchomości k. 128 , kopia faktury za usługę kominiarską k. 128 , polisa ubezpieczenia (...) k. 129 -130 przesłuchanie J. B.- k. 104v-105 i k. 133 , informacja MOPS- k. 113 , decyzja MOPS o przyznaniu zasiłku pielęgnacyjnego- k. 114-115 , przekaz pocztowy – potwierdzenie wypłaty renty pozwanej k. 127.

J. B. poniosła także koszty zakupu wyposażenia swojego domu- przedmiotów codziennego użytku oraz wymiany dwóch nieszczelnych okien. Wiosną, z domu w którym mieszka, wiatr zerwał dach, co wygenerowało kolejne wydatki. J. B. ponosi nadto koszty swojego wyżywienia, i znaczne koszty związane z zakupem lekarstw.

dowód: kserokopie faktur i rachunków- k. 68, 73-78, 80-84, 86-96 , przesłuchanie J. B.- k. 104v-105

Ponieważ uzyskiwane dochody nie pozwalają na zaspokojenie podstawowych potrzeb J. B., korzysta ona z pomocy sąsiadki- J. P.. S. pomaga jej w codziennych czynnościach, robi skromne zakupy. J. B. kupuje jedynie lekarstwa i podstawowe, niezbędne produkty żywnościowe, takie jak chleb, herbata, pomidory. Najczęściej brakuje jej środków finansowych na zakup bardziej kalorycznej żywności, w postaci mięsa. J. B. nie otrzymuje pomocy społecznej w formie obiadów, poza sąsiadką nie ma także osoby, która pomagałaby jej w codziennym życiu.

dowód: zeznania J. P.- k. 103v-104 ,przesłuchanie J. B.- k. 104v-105

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o przytoczone dowody, które zostały uznane za w pełni wiarygodne. Żadna ze stron nie kwestionowała bowiem ich autentyczności, ani prawdziwości treści w nich zawartych.

Sąd zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 60 § 1 kro małżonek rozwiedziony, który nie został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia i który znajduje się w niedostatku, może żądać od drugiego małżonka rozwiedzonego dostarczania środków utrzymania w zakresie odpowiadającym usprawiedliwionym potrzebom uprawnionego oraz możliwościom zarobkowym i majątkowym zobowiązanego.

Do obowiązku dostarczania byłemu małżonkowi środków utrzymania, na mocy art. 61 kro, stosuje się odpowiednio przepisy o obowiązku alimentacyjnym między krewnymi.

Najnowszą nowelizacją kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, w art. 135 § 3 kro, ustawodawca usankcjonował nadto zasadę, uprzednio już stosowaną w judykaturze i znajdującą uznanie w doktrynie, zgodnie z którą na zakres świadczeń alimentacyjnych nie wpływają świadczenia udzielone z pomocy społecznej lub funduszu alimentacyjnego, świadczenia wychowawcze i rodzinne. Uznaje się bowiem, że obowiązek alimentacyjny krewnych i byłego małżonka wyprzedza pomoc państwa, kierowaną do osób najuboższych. Pomoc ta winna być bowiem udzielana subsydiarnie, jedynie w przypadkach, kiedy zobowiązani do alimentacji nie mogą wywiązywać się z ciężącego na nich obowiązku oraz kiedy pomimo należytej staranności w załatwianiu swoich spraw uprawniony nie jest w stanie zapewnić sobie należnych mu, choćby minimalnych środków utrzymania od osoby zobowiązanej.

Niezbędną przesłanką zmiany orzeczenia dotyczącego obowiązku alimentacyjnego jest natomiast wykazanie zmiany stosunków, jaka nastąpiła od czasu ostatniego orzeczenia w tym przedmiocie (art. 138 k.r.o.).

Wskazane regulacje prawne oznaczają, że dla osiągnięcia zamierzonego celu, w postaci uchylenia obowiązku alimentacyjnego względem pozwanej, powód winien zgodnie z ogólną regułą rozkładu ciężaru dowodu (art. 6 k.c.) wykazać, że nastąpiła istotna zmiana stosunków pomiędzy stronami to jest, że pozwana nie pozostaje już w niedostatku, istotnie zmniejszyły się jej usprawiedliwione potrzeby bądź też, że znacznemu pogorszeniu uległy jego możliwości zarobkowe lub majątkowe.

Powód nie sprostął ciężarowi dowodu, a zatem powództwo podlegało oddaleniu.

Zauważyć na wstępie należy, że powód istotnej zmiany stosunków upatrywał w wydanym względem niego orzeczeniu Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w K. z dnia 27.07.2015 roku (zmienionym decyzją z dnia 11.12.2015 roku) przyznającym mu umiarkowany stopień niepełnosprawności i stwierdzającym, iż wymaga on częściowej pomocy osoby trzeciej w prowadzeniu codziennych spraw.

Decyzję tę istotnie wydano po dacie prawomocnego orzeczenia w przedmiocie alimentów ma rzecz uprawnionej, co mogłoby skłaniać do uznania, iż jest to okoliczność nowa, wpływająca na zmniejszenie możliwości finansowych powoda, w związku z koniecznością zatrudnienia osoby pomagającej mu w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Tym niemniej, jak zeznał powód w toku jego przesłuchania, osobę taką zatrudnia on już od czterech lat. Powód zapewnił sobie zatem pomoc osoby trzeciej nie tylko przed wydaniem decyzji potwierdzającej, iż pomoc taka jest mu potrzebna, ale także przed wydaniem ostatniego orzeczenia w przedmiocie alimentów. Zauważyć należy, że powód w październiku 2012 roku, w toku sprawy o rozwód zgodził się, iż kwota 500 złotych alimentów świadczona na rzecz byłej małżonki jest kwotą odpowiednią. Składnia to do uznania, iż ówczasie pomimo posiadania zobowiązania do uiszczenia na rzecz pomocnika wynagrodzenia uznawał on, iż otrzymywany przez niego dochód jest wystarczający, aby zapewnić sobie odpowiedni poziom życia i jednocześnie świadczyć żadaną kwotę na rzecz pozwanej. Okoliczność zatrudnienia osoby do pomocy nie jest zatem w ocenie Sądu okolicznością nową, była ona bowiem znana powodowi już w toku uprzednio prowadzonej sprawy sądowej.

Tym samym należało uznać, że powód nie wykazał, aby w sytuacji stron, od czasu ostatniego orzekania w przedmiocie alimentów zaszła istotna zmiana stosunków w rozumieniu art. 138 kro, albowiem nie wykazał on żadnych nowych okoliczności mogących wpływać na uznanie, że jego możliwości majątkowe istotnie się zmieniły.

Z tożsamyh względów nie mogą być poczytane za umniejszające możliwości powoda wydatki poczynione na remont domu w roku 2008.

Oczywistym jest także, że nie może być podstawą uchylenia alimentów na rzecz pozwanej chęć poczynienia przez powoda oszczędności na wybudowanie swojego pomnika nagrobnego, co podał powód w toku rozprawy w dniu 28 września 2016 roku. Jakkolwiek bowiem motywy powoda są zrozumiałe, to nie można tracić z pola widzenia, że swoje cele powód chce zrealizować poprzez pozbawienie pozwanej podstawowych środków do życia.

Jak wykazało postępowanie dowodowe, pozwana nadal pozostaje w głębokim niedostatku. Niejednokrotnie nie jest w stanie zapewnić sobie realizacji podstawowych potrzeb życiowych w postaci chociażby dostatniego wyżywienia, nawet pomimo otrzymywania renty socjalnej i zasiłku pielęgnacyjnego z pomocy społecznej, której przecież nie uwzględnia się przy ustalaniu zakresu obowiązku alimentacyjnego. Pozwana, tak samo jak powód, jest osobą starszą i schorowaną. Potrzebuje pomocy osoby trzeciej w codziennym życiu w zakresie większym, niż pozwany, a pomocy tej nie jest w stanie sobie zapewnić z posiadanych przez siebie środków.

Łożenie dotychczasowej kwoty 500 złotych miesięcznie, nie stanowi natomiast przekroczenia możliwości majątkowych i zarobkowych powoda. Powód otrzymuje świadczenia emerytalno- rentowe, które nawet po dokonanych przez organ egzekucyjny potrąceniach alimentów, wystarczają na zaspokojenie jego potrzeb.

Wobec stwierdzenia, że podnoszona przez powoda konieczność zatrudnienia osoby trzeciej do pomocy nie jest, wbrew stawianej tezie, okolicznością nową, jedynie na marginesie zauważyć można, że powód nie wykazał także wysokości ponoszonych kosztów zwianych z zapewnieniem swojej opieki. Dalece niewystarczającym w ocenie Sądu byłoby oparcie się w tej mierze jedynie na oświadczeniu powoda w sytuacji, w której powód nie wskazał, ani kogo zatrudnia ani przez jaki czas w ciągu dnia świadczona mu jest pomoc.

Tym samym Sąd oddalił powództwo, działając w oparciu o art. 138 k.r.o. w zw. z art. 60 § 1 k.r.o.

Ponieważ powód przegrał sprawę, zgodnie z regułą odpowiedzialności za wynik procesu wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c. należało od niego zasądzić na rzecz pozwanej kwotę 1476 złotych tytułem nieuiszczonych kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu. Kwota ta została obliczona w oparciu o § 4 ust 1 w zw. z § 8 pkt 4 oraz w zw. z § 10 ust 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z dnia 5 listopada 2015 r.). Zgodnie z § 4 ust 3 wspomnianego rozporządzenia kwota ta uwzględnia należną, 23% stawkę podatku od towarów i usług (VAT).